

ZIEMIA POMORSKA

PISMO POSWIECONE OBRONIE INTERESOW ROLNICTWA, HANDLU, PRZEMYSLU I RUKODZIELA

PRENUMERATA

„ZIEMIA POMORSKA” z tygodniowym dodatkiem ilustrowanym „GOŚC NIEDZIELNY” wychodzi trzy razy w tygodniu, na wtorek, czwartek i sobotę. Przedpłata na pocztę wynosi kwartalnie 2 zł. 95 gr., miesięcznie 99 gr. W administracji kwartalnie 2 zł. 40 gr., miesięcznie 80 gr. Pod opaską w Polsce 1 zł. 60 gr. miesięcznie. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci nie mają prawa do odszkodowania. Pojedynczy numer 10 groszy.

NIEMA KASZEB BEZ POLONI-A. BEZ KASZEB POLSKI

OGŁOSZENIA

Wiersz milimetrowy na stronie 6-linowej 10 gr. Reklamy na stronie 3-linowej — 40 gr. Reklamy w tekście na 1-czej stronie — 70 gr. Ogłoszenia sformułowane i z naszczeniem miesiąca 10%, droższe. Nekrologi 30%, zniżki. Ogłoszenia drobne: wiersz napisowy — 15 gr., każde następnego słowa — 5 gr. Dla poszukujących pracy 50%, zniżki. Ruch towarzyszy (wiersz redakcyjny) — 15 gr., komunikaty (wiersz redakcyjny) — 20 gr. Ogłoszenia zagraniczne 100%, droższe. Za dokładność ogłoszeń, nadawanych telefonicznie, nie gwarantujemy.

Adres Redakcji i Administracji: „ZIEMIA POMORSKA” — TORUŃ, ul. Bydgoska 56 — Telefon 202

Nr. 69

TORUŃ, czwartek 17 czerwca 1926 r.

Rok II

Zjazd Rady Wojewódzkiej Chrześc. Narod. Stron. Rolniczego na Pomorzu.

W ub. sobotę zebrała się Rada Wojewódzka Chrz. Nar. Str. Roln. na Pomorzu po raz drugi, by zająć odpowiednio stanowisko do: 1) obecnego rządu, 2) do Kom. Obr. Narodowej, 3) autonomii czy szerszego samorządu w Województwie.

Zebrań zagalil prezes Rady Wojewódzkiej p. K. Życki z Chelst, witając zebranych i wyjaśniając cel zebrania. Przedstawiając w streszczeniu przebieg ostatnich wypadków, p. prezes kładł nacisk na krytyczną chwilę obecną i prosił o rozważenie.

P. poseł Ossowski omówił w dłuższym przemówieniu położenie obecne i stanowisko Klubu, podkreślając, że Klub Chrz. Nar. nigdy na fotele ministerjalne nie położył, dbając jedynie o dobro Państwa.

P. hr. Dąbski z Wabcza zdał sprawozdanie z delegacji K. O. N., która dnia poprzedniego wróciła z Warszawy, oraz podał do wiadomości rozwiązanie się Komitetu Obrony Narodowej.

Wywiązała się nader ożywiona dyskusja, w której zbiegali głos pp. Ślaski, Skąpski, Stanisław Łabuda (w imieniu Kaszub), rotmistrz rez. Jan Ślaski, Prezes Życki, Józefczyk, Niezgodzki, hr. Dąbski, Czajkowski, Pankowski i wielu innych. Odpowiadali p. poseł Ossowski i p. prezes Życki. Ostatecznie uchwalono następującą rezolucję:

„Zjazd Rady Wojewódzkiej Chrześc. Narod. Stron. Rolniczego w dniu 12 czerwca w Grudziądzu uchwała:

„Stronnictwo Chrześc. Narod. Rolnicze, reprezentujące interesy sfer produkujących, w szczególności rolniczych, których egzystencja i rozwój związane są ściśle z normalnym funkcjonowaniem aparatu państwowego, ma obowiązek w przeciwieństwie do elementów wywrotowych, wyteńczyć wszystkie siły w kierunku naprawy zła, którego źródłem stała się niedopasowana do poziomu powszechności polskiej — konstytucja i ordynacja wyborcza.

Celu tego osiągnąć nie można drogą negacji ani bierności.

Wobec powyższego Rada Wojewódzka uważa za wskazane wysunięcie pozytywnego programu gospodarczego i politycznego na najbliższą metę i oparcie na tej podstawie współdziałania w pracy nad uzdrowieniem Rzeczypospolitej.

Program gospodarczy na chwilę bieżącą w ogólnych zarysach prowadzi się do następujących postulatów:

1. Produkcja wogóle a w szczególności rolni cza dozna życzliwego poparcia:

- przez obniżenie stopy procentowej Banku Polskiego do norm zachodnio-europejskich,
- przez redukcję świadczeń społecznych do koniecznego minimum,
- przez zapewnienie obywatelom swobody pracy w granicach 10 godzinnego dnia roboczego,
- przez zapewnienie i poszanowanie nadwyróżnionego prawa własności.

2. Równowaga budżetu osiągniętą będzie drogą racjonalnych oszczędności (przedewszystkiem w przedsiębiorstwach państwowych i kolejnictwie) bez uciekania się do inflacji i nowych ciężarów podatkowych.

3. Ewentualna pożyczka zagraniczna może być użyta tylko na inwestycje, a to w pierwszym rzędzie na meljoracje rolne, podjęte na wielką skalę.

4. Rząd niezwłocznie podejmie pracę przygotowawczą do budowy sieci dróg wodnych w linii kanału węglowego.

Budowa drogi wodnej, łączącej Bałtyk z morzem Czarnym, mająca znaczenie wszechświatowe, zainteresuje wielki kapitał amerykański i na szereg lat zapewni pracę setkom tysięcy bezrobotnych.

5. Regulacja serwitutów i komasacja gruntów winne być przeprowadzone w przyspieszonym tempie drogą rozporządzeń Prezydenta.

6. W celu skuteczniejszego ściągania nadużyć, należy rozszerzyć granice uprawnień najwyższej Izby Kontroli Państwa.

7. Uposażenie armji i sądownictwa muszą być podniesione przynajmniej do poziomu plac robotników, zatrudnionych w zakładach użyteczności publicznej.

Postulaty natury politycznej są następujące:

1. Aby umożliwić realizację wyżej wymienionych postulatów, ciała ustawodawcze winny uchwalić Prezydentowi niezbędne pełnomocnictwa.

2. Sejm i Senat przeprowadzą zmianę i uzgodnienie Konstytucji oraz ordynacji wyborczej w kierunku:

- rozszerzenia i pogłębienia władzy Prezydenta, nadając Mu prawo weta, oraz prawo rozwiązywania Sejmu,

b) rozszerzenia kompetencji Senatu, jak niemniej zmiany ordynacji wyborczej przez wprowadzenie okręgów jedno- i dwumandatowych,

c) zmniejszenia liczby posłów,

d) wprowadzenia cenzusu moralnego i intelektualnego dla kandydatów na posłów.

Po uchwaleniu powyższych zmian i pełnomocnictw ciała ustawodawcze rozwiązują się, pozostawiając Prezydentowi roczny okres czasu na przeprowadzenie mieszczących się w ramach pełnomocnych zmian i reform.

Co do punktu drugiego obrad, oddano sprawę Prezydum, które powzięło inicjatywę, by takie komitety Obrony Narodowej powstały jako ośrodki pomocy państwu.

Także co do pkt. 3-go porządku obrad oddano sprawę prezydum do załatwienia. — Na tem obrady się wyczerpały i p. prezes zamknął zebranie.

K.

Oredzie prez. Komitetu Obrony Narodowej. Do Społeczeństwa Pomorskiego.

W związku z tragicznymi wypadkami, które miały miejsce w dn. 12—14 maja w Warszawie, i na skutek groźnej sytuacji, która się łącznie z tem wytworzyła dla Państwa Polskiego, został zainicjowany Komitet Obrony Narodowej na Pomorzu.

Do sformowania się Komitetu tego powołano pięć Narodowych Stronnictw Politycznych, istniejących na Pomorzu, a mianowicie: Zw. Ludowo-Narodowy, Str. P. S. L. „Piast”, Str. Chrz. Demokratyczne, Str. Chrześc. Nr. i Stronnictwo N. P. R.

Główne Zarządy powyższych stronnictw wysłały swoich delegatów po jednym od każdego i po jednym jego zastępcy.

Komitet Obrony Narodowej na zebraniu swem konstytucyjnym w dn. 21-go maja 1926 r., obrał jako przewodniczącego pozapartyjnego mnie, niżej podpisanego i wyznaczył sobie program działania, zwierający:

- walkę z anarchją i wywrotem,
- zapewnienie ładu i porządku,
- ochronę granic Pomorza,
- obronę i przestrzeganie praworządności,

W dn. 25 maja Kom. O. N. na Pomorzu uznał, że należy tworzyć Komitety Powiatowe O. N., w skład których wchodzić tak samo członkowie istniejących na terenie powiatu zarządów powiatowych stronnictw.

Komitety takie powstały w 15-tu powiatach Pomorza i o swem istnieniu i ukonstytuowaniu się doniosły Kom. O. N. na Pomorzu — Wojewódzkiemu.

Został opracowany i wysłany do nowopowstałych Komitetów Powiatowych okólnik Nr. 1, zawierający wytyczne ich postępowania i regulamin ich wewnętrznego ustroju.

Komitet Obrony Narodowej wzywał na swoje posiedzenia generalnego prezesa Związków Przysposobienia Wojskowego p. pułk. Mielżyńskiego w celu podtrzymywania bliskiego kontaktu z organizacją przysposobienia wojskowego na Pomorzu, co też osiągnięciem zostało.

Kom. O. N. na Pomorzu w miarę sił swoich i możliwości starał się ujednostajnić ogólną opinię miejscowego społeczeństwa w okresie krytycznym.

Starał się nie dopuścić do samorządnych i nieskoordynowanych czynów jednostek lub grup poszczególnych ludności, których skutki mogłyby być nieobliczalne i szkodliwe dla bezpieczeństwa Pomorza i jego granic państwowych.

Dążył do podtrzymania kontaktu z władzami cywilnymi i wojskowymi Pomorza, żeby im nie

utrudniać zachowania ładu i bezpieczeństwa publicznego.

Wywierał nacisk na prasę, żeby ją powstrzymała od szkodliwych polemik partyjnych, mogących przez swoją jednostronność wzburzać opinię publiczną i narażać spokój ogólny.

Nie wdaje się w szczegółowe opisywanie powyższych działań i wystąpień Komitetu Obrony Narodowej, gdyż znalazły one wyraz w dwóch odezwach do społeczeństwa (z dn. 21. V. i 30. V. 1926 r.) a także w komunikatach (Nr. 1, 2, 3, 4, 5), które do całej prasy pomorskiej rozesłane zostały.

Na skutek działalności Komitetu O. N., w trudnej sytuacji przejściowej, zgodna opinia społeczeństwa pomorskiego, we współpracy z władzami, zdołała zapobiec największemu złu, jakim by się stać mogło rozbitcie ogółu na obozy z sobą walczące.

Tymczasem Zgromadzenie Narodowe obrało nowego Prezydenta Rzeczypospolitej, który powołał do życia rząd prawowity.

Wobec tego Kom. O. N., w pełnym swym składzie, opracował memorjł do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zawierający postulaty pałace Pomorza, a także charakteryzujący możliwie najdokładniej obecne uczucia i nastroje pomorskiej ludności.

Memorjł złożyła delegacja Komitetu O. N. Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej, a jego treść została przedstawiona na audjencji u pana premiera Rady Ministrów.

Wobec katerycznego zapewnienia przedstawicieli rządu, że całość granic państwowych i obrona praworządności należą całkowicie do kompetencji władz państwowych, które ten obowiązek swój wykonają bezwzględnie, główne zadania, postawione sobie przez Kom. O. N. jako cel jego istnienia — wygasły.

Na posiedzeniu Kom. O. N. pogląd powyższy został przez ogół delegatów stronnictw zgodnie wypowiedziany.

Jednak cały Komitet O. N., ze mną na czele, jako przewodniczącym powziął uchwałę, umieszczoną w odezwie z dnia 30-go maja r. b., którą uważam za konieczne wymienić:

„Komitet Obrony Narodowej czuje całą odpowiedzialność, którą ponosi, biorąc na siebie rolę wyraziela opinji społeczeństwa pomorskiego i jednocześnie zwraca się do tegoż społeczeństwa z apelem, aby tak długo, jak sam w jednomyślności trwając, istnieje, wokoło Komitetu Obrony Naro-

